

ADÉU I TANCAMENT

Aurelio Beltrán

Temps convulsius per a la Política Científica

La implacablement “lògica” destitució del professor Tejerina com a secretari d’Estat d’Universitats, de Recerca i de Desenvolupament és una trista notícia per a la comunitat científica espanyola. El fet que una persona d’una qualitat humana tan contrastada no assistira a la presa de possessió del seu successor sembla un auguri de temps convulsos per a les polítiques que ell ha impulsat. La inquietud que va provocar la “caiguda” de la paraula Ciència del rètol ministerial, o el desconcert sembrat pel Decret de refosa en el CSIC dels OPIs, van anar amainant —mai més no es va saber res del Manifest de l’Escorial— a mesura que es constata que l’(ex)secretari d’Estat no feia seues les tesis que propugnaven la desregularització d’un sistema de ciència i de tecnologia que, encara que fóra tan fràgil com l’espanyol, tant havia costat de construir. La seua intervenció davant de les Corts Generals en octubre del 1996, durant la qual assumia

plenament el III Pla Nacional i avançava un futur programa d’ampliació de les plantilles dedicades a R+D, tingué efectes balsàmics; com també fou decisiva la seua presència per a mitigar tensions en la temuda —i encara no evitada— conversió dels OPIs en ens públics empresarials. El factor humà, tan sovint menysvalorat, encarnat en forma de professor Tejerina, ha resultat clau perquè el curs transcorreguera amb prou tranquil·litat en aquesta matèria —tot i que no exempt de sobresalts. Però el professor Tejerina no va passar la convocatòria de juliol i, un any més tard, ens tornem a trobar on solíem trobar-nos; ara, el secretari general (del Pla) “no té qui li escriga”.

El cert és que, sense programes reals coneguts, el factor humà pot pesar tant perquè el nostre sistema de ciència i tecnologia es va institucionalitzar arran d’una llei “marc” on els elements clau són la CICYT i el Pla Nacional —que la CICYT programa, coordina i segueix. Així ho va voler el legislador —que va reservar el control parlamentari a una comissió *ad hoc*— i així va resultar adequat quan es va promulgar la “Llei

de la Ciència” el 1986; els resultats han quedat a la vista i la situació espanyola en la panoràmica científica internacional ha experimentat una profunda modificació quantitativa i qualitativa. No obstant això, amb uns marges tan amplis no ens ha de sorprendre que els canvis de persones i d’actituds sembren inquietuds. I és que, a més, poques coses evolucionen al mateix ritme vertiginós que el món de la investigació: la “Llei de la Ciència”, amb el valor de ser la primera norma en la nostra història que va abordar globalment els problemes de la

recerca i del desenvolupament tecnològic, ja ha acomplert el seu paper. Més d’una dècada després, l’autèntic problema de la ciència i de la tecnologia a l’Estat espanyol rau en la patològica manca de la inversió del sector privat i en l’escassa definició de polítiques generals que afavorisquen la vertebració de la sòlida base científico-tecnològica de què ara

disposem en el sector productiu. La “Llei de la Ciència” reclama modificacions. Mentrestant, el Consell de la Generalitat ha proposat un Projecte de Llei que no és sinó una transposició mecànica empitjorada de la “Llei de la Ciència” del 1986. Un projecte improvisat, innecessari i ambigu, sense cap compromís presupostari, que negligeix la investigació bàsica i no afegeix res de nou en matèria de coordinació ni respon a característiques del cas valencià. Un permanent “ja veurem” en el qual l’únic clar és que el Govern —que pretén eludir-hi qualsevol indicatiu de control, parlamentari o no—té “mans lliures”. Mans lliures que ja aplica després que, en referir-se a uns —sembla que— “clandestins” OPIs, descobreix un sol objectiu precís: transformar la IVEI en alguna cosa “addicta”. Per a fer aquest viatge no cal endur-se’n semblant alforja. Ni que la paràlisi de dos anys es prolongue durant tota una legislatura. Que descanse en pau, la IVEI. La Universitat és la seua casa, professor Tejerina: sembla que l’*esperança* que va trobar-hi es compadria malament amb la seua il·lusió. ©

«EL CONSELL DE
LA GENERALITAT HA PROPOSAT
UN PROJECTE DE LLEI
QUE NO ÉS SINÓ
UNA TRANSPOSICIÓ MECÀNICA
EMPITJORADA DE LA
LLEI DE LA CIÈNCIA DEL 1986»